

ΚΡΙΣΤΙΝΑ
ΚΑΜΠΟΝΙ

ΤΟ
ΜΟΝΟΠΙΑΤΙ
ΤΩΝ
ΑΡΩΜΑΤΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: IL SENTIERO DEI PROFUMI

Από τις Εκδόσεις Garzanti Libri, Μιλάνο 2014

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το μονοπάτι των αρωμάτων**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Cristina Caboni

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Άμπυ Ραϊκου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Κασαπίδης

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μερσίνια Λαδοπούλου

© Cristina Caboni, 2014

License agreement made through Laura Ceccacci Agency.

© Εικόνων εξωφύλλου: Γυναίκα: Marta Orlowska/Trevillion Images,

Ορχιδέες: τμήμα από ελαιογραφία της Νίνας Ψυχογιού

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2015

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2015

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-1025-8

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-1026-5

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοΐου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr • www.psychogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiu Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr • www.psychogios.gr

© Cristina Caboni, 2014/© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2015

ΚΡΙΣΤΙΝΑ ΚΑΜΠΟΝΙ

ΤΟ
ΜΟΝΟΠΑΤΙ
ΤΩΝ
ΑΡΩΜΑΤΩΝ

*Μετάφραση:
Άμπυ Ραΐκου*

*Πες μου, γυναίκα, πού κρύβεις το μυστήριό σου
γυναίκα, νερό βαρύ, διάφανος όγκος,
ακόμα πιο μυστική όταν γδύνεσαι
ποια είναι η δύναμη της ανυπεράσπιστης λάμψης σου,
η εκτυφλωτική πανοπλία της ομορφιάς σου...*

Tomás Segovia

Σε όλες τις γυναίκες της ζωής μου,
στη μητέρα μου, στις αδελφές μου,
στις κόρες μου, στις φίλες.
Αυτό το βιβλίο είναι για σας.

*Η ευτυχία δεν είναι τίποτ' άλλο
παρά το άρωμα της ψυχής μας.*

Κοκό Σανέλ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ροδόξυλο: γλυκό, φροντώδες, ελαφρά πιπεράτο.

Είναι το άρωμα της εμπιστοσύνης, της γαλήνης.

Ξυπνάει τη γλυκιά θλίψη της αναμονής και της ελπίδας.

Κλείσε τα μάτια σου, μικρούλα μου».

«Έτσι, γιαγιά;»

«Ναι, Έλενα. Έτσι. Και τώρα κάνε αυτό που σου έχω μάθει».

Με τα χέρια ακουμπισμένα στο τραπέζι, στο μισοσκοτάδο, στη μέση του δωματίου, η κοπελίτσα κλείνει σφιχτά τα μάτια. Τα λεπτά δάχτυλα γλιστρούν πάνω στην επιφάνεια και γραπώνονται στις στρογγυλεμένες άκρες μπροστά της. Όμως αυτό που της μυρίζει περισσότερο δεν είναι τα αρώματα που είναι κλεισμένα μέσα στα μπουκαλάκια που καλύπτουν τον τοίχο.

Είναι η ανυπομονησία της γιαγιάς της. Και η μυρωδιά του ίδιου της του φόβου.

«Και τώρα;»

«Προσπαθώ».

Η ηλικιωμένη γυναίκα σφίγγει τα χείλη. Η μυρωδιά της οργής της είναι στυφή, θυμίζει τα τελευταία υπολείμματα καπνού που βγάζουν τα ξύλα, όταν κοντεύουν πια να γίνουν στάχτη. Σε λίγο θα τη χτυπήσει, κι αμέσως μετά θα σηκωθεί και θα φύγει. Η Έλενα το ξέρει, πρέπει να αντέξει λίγο ακόμα, μόνο λίγο.

«Έλα! Πρέπει να συγκεντρωθείς! Και σου είπα να κλείσεις τα μάτια!»

Το χτύπημα μόλις που αγγίζει τα μαλλιά της. Προσποιητό,

όπως και όλα τα άλλα. Όπως τα ψέματα που της λέει η γιαγιά της και όπως εκείνα που με τη σειρά της λέει η Έλενα σ' εκείνη.

«Έλα λοιπόν, πες μου τι είναι!»

Κουράστηκε να περιμένει και τώρα κουνάει κάτω από τη μύτη της ένα μπουκάλι με αιθέρια έλαια. Όμως δεν περιμένει από εκείνη μία απλή απάντηση. Άλλο είναι αυτό που λαχταράει. Κάτι που η Έλενα δε σκοπεύει με τίποτα να της δώσει.

«Δεντρολίβανο, θυμάρι, λουίζα».

Κι άλλο χαστούκι.

Τα δάκρυα της καίνε τον λαιμό. Όμως δεν το βάζει κάτω και για να πάρει θάρρος, αρχίζει να σιγοτραγουδάει.

«Όχι, όχι! Δεν πρόκειται να βρεις έτσι το Τέλειο Άρωμα. Μη μένεις έξω. Μπες, αναζήτησέ το... Κάν' το μέρος του εαυτού σου, πρέπει να νιώσεις αυτό που σου ψιθυρίζει, πρέπει να το καταλάβεις, πρέπει να το αγαπήσεις. Δοκίμασε πάλι, κι ετούτη τη φορά συγκεντρώσου πραγματικά!»

Όμως η Έλενα δεν αγαπάει τα αρώματα. Δε θέλει να δει τα λιβάδια δίπλα στο ποτάμι, εκεί όπου την πήγαινε η μητέρα της όταν ήταν μικρή, μόλις δυο βήματα έξω από το χωριό. Δε θέλει ν' ακούσει τον ήχο που βγάζει το τρυφερό χορτάρι καθώς μεγαλώνει, τον ήχο του νερού που κυλάει. Δε θέλει να δει τα μάτια των βατράχων που την κοιτάζουν μέσα από τις καλαμιές.

Κλείνει ξανά τα βλέφαρα και σφίγγει τα δόντια, αποφασισμένη να τα αφήσει όλα έξω. Όμως μέσα σ' εκείνο το σκοτάδι που μόλις και μετά βίας το διαπερνάει λίγο φως, ξαφνικά ξεσπάει μια λάμψη.

«Το δεντρολίβανο είναι άσπρο».

Η γιαγιά ανοίγει ορθάνοιχτα τα μάτια. «Ναι», μουρμουρίζει, ενώ η ελπίδα κάνει το βλέμμα της να λάμψει. «Γιατί; Μίλησέ μου γι' αυτό».

Η Έλενα ανοίγει το στόμα αφήνοντας τα συναισθήματα να γλιστήσουν μέσα της, πλημμυρίζοντας το μυαλό και την ψυχή της.

Τώρα το δεντρολίβανο είναι χρώμα. Το νιώθει στην άκρη της γλώσσας της, κυκλοφορεί κάτω από το δέρμα της, της φέρνει ανατριχίλα. Το άσπρο αλλάζει, γίνεται κόκκινο, μετά μοβ.

Μισοκλείνει τα μάτια τρομαγμένη.

«Όχι! Δε θέλω! Δε θέλω!»

Η γιαγιά πετρωμένη τη βλέπει να απομακρύνεται τρέχοντας. Με συννεφιασμένο πρόσωπο, κουνάει το κεφάλι και κάθεται βαριά σ' ένα σκαμνί. Αναστενάζει βαθιά, σηκώνεται πάλι κι ανοίγει τα παντζούρια.

Το αδύναμο φως του δειλινού τρυπώνει στο εργαστήριο που για πάνω από τρεις αιώνες ανήκει στην οικογένεια Ροσίνι.

Η Λουτσία πηγαίνει στο ντουλάπι από μασίφ ξύλο που καταλαμβάνει ολόκληρο τον τοίχο. Βγάζει από την τσέπη της ποδιάς της το κλειδί και το βάζει στην κλειδαριά. Καθώς ανοίγει το κεντρικό πορτάκι, μία απαλή ευωδιά από αρωματικά φυτά αναμειγνύεται με το άρωμα βανίλιας που κυριαρχεί στο δωμάτιο, κι αμέσως μετά ακολουθεί το δροσερό άρωμα των εσπεριδοειδών.

Περιτριγυρισμένη απ' αυτή τη συμφωνία αντιφατικών αρωμάτων, η γυναίκα χαϊδεύει τους τόμους που είναι στη σειρά μπροστά της και στη συνέχεια, γαλήνια, διαλέγει έναν από αυτούς. Για μια στιγμή τον σφίγγει πάνω στο στήθος της και μετά κάθεται στο τραπέζι από καλογουλισμένο ξύλο, τον ανοίγει και τον ξεφυλλίζει προσεκτικά. Τα δάχτυλά της τρέχουν πάνω στις κιτρινωμένες από τον χρόνο σελίδες, όπως έχουν ξανακάνει άπειρες φορές στο παρελθόν, αναζητώντας τα ίχνη του Τέλειου Αρώματος.

Ακόμα κι αυτή τη φορά η Λουτσία φαίνεται να ψάχνει κάτι. Μα δεν υπάρχει τίποτα σ' εκείνες τις καλογραμμένες σελίδες, τίποτα που να μπορεί να τη βοηθήσει να εξηγήσει στην εγγονούλα της πως το άρωμα δεν είναι κάτι που το επιλέγεις.

Το άρωμα είναι το ίδιο το μονοπάτι. Το να το διαβείς σημαίνει να βρεις την ψυχή σου.

Βρύο βελανιδιάς: έντονο, διαπεραστικό, αρχέγονο. Το άρωμα της σταθερότητας και της δύναμης. Απομακρύνει την απογοήτευση που πλακώνει την ψυχή, όταν η επίγνωση του λάθους διαπερνά τη σιγουριά των ψευδαισθήσεων. Μαλακώνει τη νοσταλγία γι' αυτό που θα μπορούσε να έχει υπάρξει και δεν υπήρξε.

Ήταν ξερή εκείνη η μυρωδιά που αναδινόταν από τον Άρνο. Μύριζε μουχλιασμένο αλεύρι, μια μυρωδιά που της προκαλούσε ναυτία, σαν την απογοήτευση που την είχε κυριέψει.

Η Έλενα Ροσίνι έσφιξε τα μπράτσα γύρω από το στήθος της κι έκανε μερικά βήματα προς τα πίσω. Μπροστά της το ποτάμι κυλούσε αγκομαχώντας, έχοντας σχεδόν στερέψει ύστερα από ένα καλοκαίρι ξηρασίας, χωρίς σχεδόν καθόλου βροχές.

Δεν έχει καν αστέρια, σκέφτηκε, ρίχνοντας μια ματιά στον ουρανό.

Κι όμως, μια φωτεινή ακτίνα έσχιζε κάθε τόσο τη χλιαρή σεπτεμβριάτικη νύχτα, αστράφτοντας πάνω στη μεταλλική επιφάνεια των «λουκέτων του έρωτα». Ήταν ακουμπισμένα πάνω στα κάγκελα του παραπέτου, σαν τις σκέψεις που τυλίγονταν η μία γύρω από την άλλη μέσα στο μυαλό της.

Απλωσε το χέρι και ακούμπησε με τον δείκτη ένα από εκείνα τα αντικείμενα που αντιπροσώπευαν για τους ερωτευμένους μια προσπάθεια να διασώσουν από τη φθορά του χρόνου πραγματικούς, αιώνιους όρκους.

Ο Ματέο είχε διαλέξει ένα μεγάλο και γερό λουκέτο, το είχε

κλείσει μπροστά της και είχε πετάξει το κλειδί στο ποτάμι. Η Έλενα θυμόταν ακόμα τη γεύση του φιλιού που της είχε δώσει αμέσως μετά, ένα δευτερόλεπτο πριν της ζητήσει να μείνουν μαζί.

Ένωσε να σφίγγεται.

Τώρα πια εκείνος είχε γίνει ο πρώην αρραβωνιαστικός... ο πρώην συνεταίρος, ο πρώην πολλά πράγματα.

Έσφιξε κι άλλο τα χέρια γύρω από το στήθος της, προσπαθώντας να απομακρύνει ένα ρίγος, κι άρχισε να περπατάει. Πριν απομακρυνθεί οριστικά προς την πλατεία Μικελάντζελο, έριξε μια τελευταία ματιά σ' εκείνες τις ελπίδες αγάπης. Σύντομα θα έκανε εκεί την εμφάνισή του ένα καινούργιο λουκέτο, έβαζε στοίχημα γι' αυτό. Ένα λουκέτο ολοκαίνουργιο, του κουτιού, επίχρυσο, τον ήξερε καλά τον πρώην αρραβωνιαστικό της.

Ο Ματέο και η Αλέσια... έτσι έλεγαν την καινούργια σεφ, τη γυναίκα που είχε πάρει τη θέση της. Εκείνη την οποία για λίγο καιρό η Έλενα, βλακωδώς, είχε θεωρήσει φίλη της. Για μια στιγμή τους ξαναείδε μαζί, σκυμμένους τον ένα πάνω στον άλλο, να εξομολογούνται πράγματα που κανένας άλλος στον κόσμο δε φαινόταν να μπορεί να καταλάβει.

Είχε σταθεί ανόητη και τώρα το μετάνιωने.

Θα έπρεπε να το είχε καταλάβει. Όμως ο Ματέο έμοιαζε πάντα ο ίδιος, δεν είχε αλλάξει στο παραμικρό απέναντί της. Κι αυτό ήταν κάτι που την έκανε έξαλλη. Ήταν άδικο. Δεν της είχε δώσει καμιά ευκαιρία.

Επιτάχυνε το βήμα της, λες και ήθελε να αφήσει πίσω της αυτό που είχε αντικρίσει εκείνο το πρωί. Ήταν όμως μάταιο, γιατί δε σταματούσε να γυρνάει ξανά και ξανά στο μυαλό της, σαν σκηνή από ταινία.

Η Έλενα είχε μπει στο μικρό εστιατόριο που διηύθυνε μαζί με τον Ματέο. Συνήθως, αυτή την ώρα εκείνος ήταν στην κουζίνα κι

ετοιμάζε το μενού. Παρ' όλα αυτά, όταν άνοιξε την πόρτα, η Έλενα βρέθηκε μπροστά σε ένα θέαμα που την έκανε να παραλύσει. Από το σοκ αναγκάστηκε να στηριχτεί στον τοίχο, νιώθοντας πως τα πόδια της είχαν πάψει να τη στηρίζουν.

Η Αλέσια και ο Ματέο είχαν πεταχτεί επάνω προσπαθώντας να σκεπαστούν όπως μπορούσαν.

Είχαν κοιταχτεί κι οι τρεις τους, αμήχανοι, μόνο οι λαχανιασμένες ανάσες των δυο εραστών έσπαζαν τη σιωπή.

Η Έλενα είχε μείνει άφωνη, ακίνητη, προσπαθώντας να συλλάβει τη σκηνή που είχε μόλις παρακολουθήσει. Στη συνέχεια, σιγά σιγά, οι σκέψεις κατάφεραν να βρουν τον δρόμο τους μέσα στη σύγχυση του μυαλού της.

«Τι διάβολο κάνετε;» φώναξε.

Αργότερα θα μετάνιωνε για κείνη την ανόητη φράση, θα ήθελε να προσθέσει πολλά περισσότερα και να κάνει άλλα πράγματα. Η απάντηση ήταν προφανής. Η απόδειξη θα ήταν φανερή και για την πιο μυωπική γυναίκα και η όραση της Έλενας ήταν μια χαρά. Όπως μια χαρά ήταν και η ικανότητά της να καταλαβαίνει.

Ο Ματέο, που αρχικά είχε φανεί να εκπλήσσεται, είχε γίνει έξαλλος.

Αν το αίμα δεν είχε στραγγίξει τελείως από τις φλέβες της, αφαιρώντας της κάθε αίσθηση του χιούμορ, η Έλενα θα είχε σκάσει στα γέλια μ' εκείνη τη χοντροκομμένη σκηνή. Αντίθετα, είχε μείνει ακίνητη, με τις γροθιές σφιγμένες και την καρδιά της να χτυπάει δυνατά στο στήθος της, θυμωμένη, αγανακτισμένη, περιμένοντας από κείνον να πει κάτι.

Όμως ο Ματέο δεν ένωσε καν την ανάγκη να αρνηθεί τίποτα. Δεν είχε πει καν «Κοίτα, αγάπη μου, δεν είναι αυτό που νομίζεις», δεν είχε πει καν «Μπορώ να σου τα εξηγήσω όλα».

«Τι δουλειά έχεις εσύ εδώ; Δεν έπρεπε να βρίσκεσαι στο Μιλάνο;» τη ρώτησε επιθετικά.

Τα λόγια του τη διέλυσαν, σχεδόν σαν να ήταν εκείνη αυτή

που έπρεπε να απολογηθεί. Είχε νιώσει μία αδιαθεσία, γι' αυτό είχε γυρίσει. Δεν τον είχε ειδοποιήσει όμως.

Ήταν αναστατωμένη, δεν καταλάβαινε τίποτα.

«Πώς μπόρεσες να μου το κάνεις αυτό;»

Κι άλλη λάθος φράση.

Σιωπή, αμηχανία, αδυναμία και τέλος οργή. Τα λόγια δεν ήταν ποτέ το δυνατό της σημείο, κι εκείνη τη συγκεκριμένη στιγμή δεν μπορούσε να αρθρώσει λέξη. Τράβηξε το βλέμμα της από πάνω του και το κάρφωσε στην Αλέσια, σαν να μπορούσε εκείνη να της εξηγήσει το προφανές. Θα ήθελε να τη χτυπήσει, να την ποδοπατήσει με όλη της τη δύναμη. Δε συνειδητοποιούσε άραγε τι είχε μόλις κάνει;

Ο Ματέο ήταν ο αρραβωνιαστικός της εδώ και δυο χρόνια. Κάποια στιγμή θα παντρεύονταν. Όχι πως εκείνος της το είχε ζητήσει καθαρά· δεν έμεναν όμως μαζί; Και η Έλενα δεν είχε επενδύσει μεγάλο μέρος των οικονομιών της σ' εκείνο το καταρμένο εστιατόριο;

Και τώρα τα όνειρά της, τα σχέδιά της... όλα είχαν χαθεί, είχαν σβήσει!

«Μην κάνεις έτσι, δεν έχει νόημα. Είναι πράγματα που συμβαίνουν...»

Πράγματα που συμβαίνουν;

Τότε είναι που η αγανάκτησή της έφτασε στο αποκορύφωμα και αντί να λυγίσει, τσακισμένη από την προδοσία, είχε νιώσει να την καταλαμβάνει μια οργή που ξαφνικά την έκανε να ξεσπάσει.

Την αμέσως επόμενη στιγμή ένα τηγάνι εκτοξεύτηκε στον αέρα εναντίον του ζευγαριού, που έτρεξε να βρει καταφύγιο πίσω από το τραπέζι. Ο θόρυβος που έκανε το μέταλλο πάνω στο πάτωμα σηματοδότησε το τέλος της ιστορίας.

Η Έλενα γύρισε το κεφάλι κι απομακρύνθηκε από αυτό που μέχρι πριν από λίγα μόλις λεπτά πίστευε πως ήταν το μέλλον της.

Ένα γέλιο κάπου εκεί κοντά την απέσπασε από τις σκέψεις της, ξυπνώντας μέσα της μια γλυκόπικρη αίσθηση, μία ανάμνηση αγνή, που παρ' όλα αυτά της έδωσε μια κάποια ικανοποίηση.

Η Λουτσία, η γιαγιά της, δεν είχε συμπαθήσει ποτέ τον Ματέο Φεράρι.

Η ίδια, αντίθετα, τον είχε λατρέψει από την πρώτη κιόλας στιγμή. Τον είχε αγαπήσει, τον είχε στηρίξει, τον είχε υπηρετήσει... ναι, τον είχε υπηρετήσει. Τον είχε υπηρετήσει όπως πίστευε πως οφείλει να κάνει μια καλή σύντροφος. Τίποτα δεν έπρεπε να βάλει σε κίνδυνο τη σχέση τους, έτσι είχε αποφασίσει. Οι χωρίς νόημα ιστορίες, οι ανώφελοι δεσμοί δεν ήταν για κείνη, ποτέ δεν την είχαν απασχολήσει ιδιαίτερα. Αυτό που χρειαζόταν ήταν ο Ματέο. Η Έλενα ήθελε μια οικογένεια, αγαπούσε τα παιδιά. Κι αυτό ήταν για κείνη βασικό. Και ήταν επίσης κι ο λόγος για τον οποίο, τελικά, τον είχε διαλέξει και είχε κάνει τα πάντα για να κρατήσει ζωντανή τη σχέση τους, χωρίς ποτέ να παραπονεθεί.

Όμως εκείνος την είχε προδώσει.

Αυτό ήταν κυρίως που την έκανε να πονάει. Όσο κι αν τα είχε δώσει όλα, όσο κι αν είχε αφοσιωθεί ολοκληρωτικά σ' εκείνη τη σχέση, το αποτέλεσμα ήταν περισσότερο κι από απογοητευτικό.

Ήταν πραγματική καταστροφή.

Εκείνη τη νύχτα κυκλοφορούσε πολύς κόσμος στους δρόμους. Το ιστορικό κέντρο της Φλωρεντίας δεν πήγαινε για ύπνο πριν από το χάραμα. Οι πλατείες ήταν γεμάτες από καλλιτέχνες, φοιτητές και τουρίστες που σταματούσαν για κουβεντούλα κάτω από τα φώτα του δρόμου ή σε μια πιο σκοτεινή γωνιά, κατάλληλη για άλλου τύπου επαφές, πολύ πιο προσωπικές.

Η Έλενα περπατούσε παραδομένη στις αναμνήσεις της, βυθισμένη στις γνωστές μυρωδιές της συνοικίας Σάντα Κρότσε. Ήξερε την κάθε λακκούβα εκείνων των δρόμων, την κάθε φθαρ-

μένη από τα βήματα αιώνων πέτρα. Το κουρασμένο βλέμμα της διέκρινε μπροστά της τα περιγράμματα των σπιτιών. Οι ταμπέλες στα μαγαζιά έλαμπαν μες στο σκοτάδι. Τίποτα δε φαινόταν να έχει αλλάξει. Ήταν τόσο περίεργη η ευχαρίστηση που ένιωθε ξαναβλέποντας εκείνα τα μέρη, που έμεινε σχεδόν κατάπληκτη.

Ένας χρόνος, σκέφτηκε, είχε περάσει πάνω από ένας χρόνος από τότε που είχε βρεθεί για τελευταία φορά στο σπίτι της γιαγιάς της. Μετά τον θάνατό της, η Έλενα δεν είχε ξαναπατήσει το πόδι της εκεί.

Κι όμως, για πολύ καιρό αυτός ήταν ο κόσμος της. Είχε πάει γυμνάσιο και μετά λύκειο στις καλόγριες στην οδό Ντέλα Κολόνα, δυο βήματα από το σπίτι των Ροσίνι. Από εκείνα τα ίδια παράθυρα έβλεπε τα άλλα κορίτσια να παίζουν.

Κανένα από αυτά δεν καταλάβαινε τίποτα από αρώματα. Δεν είχαν δει ποτέ τους αποστακτήρα, ούτε φαντάζονταν πως το λίπος απορροφά τις μυρωδιές. Αιθέριο έλαιο, υπεραποστάγματα, μείγματα ήταν λέξεις χωρίς νόημα για κείνες.

Είχαν όμως όλες μητέρα και πατέρα.

Στην αρχή τις είχε αγνοήσει, για να βρεθεί στη συνέχεια να ζηλεύει τον τακτοποιημένο κόσμο τους, να λαχταράει να γίνει κι αυτή μέρος του. Ήθελε να είναι σαν εκείνες.

Οι γονείς των συμμαθητριών της είχαν σταθεί πάντα πολύ ευγενικοί μαζί της – δώρα, προσκλήσεις. Δεν είχε υπάρξει ούτε μια εκδήλωση που να μην είχε λάβει κι εκείνη μέρος. Κι όμως, εκείνα τα χαμόγελα ήταν πάντα μισά. Η Έλενα τα ένιωθε να περνούν από πάνω της βιαστικά, σαν μια δουλειά που έπρεπε να τελειώσει στα γρήγορα. Σαν μια υποχρέωση που έπρεπε να τη φέρουν σε πέρας και στη συνέχεια να την ξεχάσουν.

Και τότε κατάλαβε.

Η πικρή γεύση της ντροπής την απομάκρυνε κι από εκείνες ακόμα τις φίλες που έμοιαζαν να μη νοιάζονται για το παράξενο σπίτι όπου ζούσε, ούτε για το γεγονός πως ήταν η γιαγιά της

αυτή που παρακολουθούσε τις σχολικές γιορτές, αυτή που πήγαινε να μιλήσει με τους καθηγητές. Φυσικά, υπήρχαν κι άλλα παιδιά ορφανά... το θέμα όμως παρέμενε πως εκείνη δεν ήταν ορφανή, είχε μαμά.

Απόδιωξε θυμωμένα αυτή την ανάμνηση. Ήταν κάτι που είχε πάψει από χρόνια να σκέφτεται. Να μελαγχολεί κιόλας... μόνο αυτό της έλειπε!

Κατάπια την πίκρα της κι επιτάχυνε το βήμα. Να, είχε φτάσει σχεδόν.

Γύρω της, οι ψηλοί πέτρινοι τοίχοι των παλιών αρχοντικών έμοιαζαν να την αγκαλιάζουν και να την παρηγορούν. Ο αέρας από χλιαρός είχε γίνει κρύος, ενώ από το πλακόστρωτο αναδινόταν μια στυφή μυρωδιά υγρασίας. Η Έλενα πήρε βαθιά ανάσα περιμένοντας τη στιγμή που η μυρωδιά αυτή θα γινόταν ένα μ' εκείνη που ερχόταν από το ποτάμι.

Η μυρωδιά του παρελθόντος, η μυρωδιά των χαμένων πραγμάτων.

Σταμάτησε μπροστά σε μια τεράστια εξώπορτα. Έβαλε ένα παλιό κλειδί στην κλειδαριά κι έσπρωξε. Για μια στιγμή έκλεισε τα μάτια κι αμέσως ένιωσε καλύτερα.

Είχε επιστρέψει.

Και μολονότι αυτό ήταν το μοναδικό λογικό πράγμα που θα μπορούσε να κάνει, δεν κατάφερε να αγνοήσει μια βαθιά αίσθηση ήττας. Είχε φύγει από εδώ αποφασισμένη να αλλάξει ζωή, κι όμως, να την πάλι εκεί, μέσα σ' εκείνο το σπίτι που μια μέρα, γεμάτη ελπίδες, το είχε αφήσει πίσω της.

Ανέβηκε τις σκάλες τρέχοντας σχεδόν, αποφεύγοντας να κοιτάξει τους δυο σκοτεινούς διαδρόμους στο ισόγειο που οδηγούσαν εκεί όπου κάποτε βρισκόταν το εργαστήριο και το μαγαζί της Λουτσία Ροσίνι. Κατευθύνθηκε προς το μπάνιο και ύστερα από ένα γρήγορο ντους, άλλαξε σεντόνια και χώθηκε στο κρεβάτι.

Λεβάντα, περγαμόντο, φασκόμηλο. Το άρωμά τους αναδινόταν

απ' όλο το σπίτι, διαπεραστικό, σαν τη μοναξιά που της πλάκωνε την καρδιά. Ένα δευτερόλεπτο πριν παραδοθεί στην κούραση, της φάνηκε πως ένωσε ένα απαλό χέρι να της χαϊδεύει τα μαλλιά.

Το επόμενο πρωί ξύπνησε όπως πάντα πολύ νωρίς. Για μια στιγμή έμεινε ακίνητη, με τα μάτια της να κοιτάζουν το ταβάνι, την καρδιά της να χτυπάει δυνατά στο στήθος της. Είχε αφήσει ανοιχτά τα παντζούρια, να γιατί είχε τόσο φως. Ο ήλιος κατέκλυζε το πάτωμα και το κρεβάτι. Ήταν όμως το άρωμα του σπιτιού αυτό που την έβγαλε από τον λήθαργο στον οποίο ήταν ακόμα βυθισμένη.

Σηκώθηκε, γιατί δεν ήξερε τι άλλο να κάνει. Κατέβηκε κάτω, κάθισε στη θέση όπου καθόταν πάντα, από τότε που ήταν μικρή. Κοίταξε το λουστραρισμένο ξύλινο τραπέζι και συνειδητοποίησε πόσο μεγάλο ήταν. Ένωσε στενάχωρα, ανακάθισε στην καρέκλα. Και μετά ήρθε η σιωπή. Μια σιωπή βαριά, που την πλάκωσε.

«Θα μπορούσα ν' ανάψω την τηλεόραση», μουρμούρισε. Όμως η γιαγιά της δεν είχε τηλεόραση, ήταν κάτι που πάντα το μισούσε. Και για να πούμε την αλήθεια, ούτε η ίδια ήταν φανατική. Προτιμούσε το διάβασμα.

Όμως τα βιβλία της είχαν μείνει στο σπίτι του Ματέο.

Μία απέραντη θλίψη την πλημμύρισε ξαφνικά. Τι θα έκανε τώρα που όλα της τα όνειρα, όλα της τα σχέδια είχαν διαλυθεί;

Κοίταξε γύρω της σαν χαμένη.

Ήξερε καλά το κάθε αντικείμενο, τα πάντα εκεί μέσα της ήταν οικεία. Αγαπούσε εκείνα τα παλιά και παράξενα πράγματα. Τα κρεμασμένα στον τοίχο πιάτα, τα επισμαλτωμένα κεραμικά βάζα όπου η γιαγιά της φύλαγε τα ζυμαρικά, τα έπιπλα που κάθε τόσο, ύστερα από ένα σωρό δικαιολογίες, αναγκαζόταν τελικά να γυαλίσει. Θα έπρεπε να αισθάνεται λιγότερο μόνη περιτριγυρισμένη από όλα αυτά τα πράγματα. Κι όμως ένιωθε άδεια, άδεια και μόνη.

Σηκώθηκε και με σκυφτό το κεφάλι ανέβηκε πάλι τις σκάλες

προς το δωμάτιό της. Θα έπαιρνε τη Μόνι, θα της τηλεφωνούσε και θα της διηγιόταν τα πάντα. Για τον Ματέο, αυτό το σκουλήκι, και για την Αλέσια. Ωραίο ζευγάρι μα την αλήθεια! Κατάπιε μια βρисиά. Κατόπιν, μια και στο κάτω κάτω ήταν μόνη της και δε θα σκανδάλιζε κανέναν, άρχισε να ξεστομίζει ένα σωρό βρομόλογα. Τα είπε όλα, όλα όσα ήξερε. Άρχισε χαμηλόφωνα, μετά με όλο και μεγαλύτερη σιγουριά, στο τέλος ουρλιάζοντας. Συνέχιζε να ουρλιάζει μέχρι που ένιωσε γελοία και μόνο τότε σταμάτησε.

Αμέσως μετά, καθισμένη στο κρεβάτι, σχημάτισε έναν αριθμό στο τηλέφωνο. Με το ένα χέρι σκούπισε θυμωμένα το πρόσωπό της. Δεν έπρεπε να κλάψει, η Μόνι θα την καταλάβαινε αμέσως. Θύμιζε στον εαυτό της πως στη φίλη της δεν άρεσαν οι άνθρωποι που κλαψούριζαν. Ενώ μετρούσε τα κουδουνίσματα του τηλεφώνου, πήρε μερικές βαθιές ανάσες.

Πόσο καιρό είχε να ακούσει τη Μονίκ; Ένα μήνα, σκέφτηκε, ίσως και δύο. Ναι... ήταν πολύ απασχολημένη με τη διεύθυνση του εστιατορίου και τις απαιτήσεις του Ματέο.

«Oui?»

«Μόνι, εσύ;»

«Έλενα; Τι κάνεις, γλυκιά μου; Το ξέρεις πως αυτή τη στιγμή εσένα σκεφτόμουν; Πώς τα πας;»

Δεν απάντησε, έσφιξε στο χέρι της το τηλέφωνο και ξέσπασε σε κλάματα.

Μυρτιά: αειθαλής, μαγική, πανέμορφη. Βαθύ, έντονο άρωμα.

Ηρεμεί το πνεύμα, διώχνει τον θυμό και τη μνησικακία.

Είναι το άρωμα της γαλήνης, της ίδιας της ύπαρξης της ψυχής.

Το άρωμα είναι αίσθημα, είναι ένα όραμα που πρέπει να μετατρέψεις σε μυρωδιά».

«Ναι, γιαγιά».

«Αυτό κάνουμε εμείς. Είναι η αποστολή μας, μικρούλα μου. Είναι το χρέος μας, είναι ένα προνόμιο...»

Η Έλενα χαμηλώνει το βλέμμα. Τα λόγια της Λουσία πετάνε σαν τις λεπτεπίλεπτες νότες του γιασεμιού, που στην αρχή ανθίζουν, φαινομενικά άκακες, και στη συνέχεια σε διαπερνούν υπνωτικές και ακάθεκτες. Δε θέλει να τ' ακούσει, δε θέλει να χαθεί στα όνειρα που γεννούν μέσα της, δε θέλει να τα ακολουθήσει. Η καρδιά της αρχίζει να χτυπάει δυνατά και στη συνέχεια ξυπνάνε μέσα της τα χρώματα. Και μετά τα αρώματα, που γίνονται ένας ουρανός γεμάτος λαμπερά αστέρια.

Είναι εύκολο να χαθεί μέσα τους, είναι ωραίο. Την κάνουν να χαμογελάει, την κάνουν να νιώθει ευτυχισμένη.

Δεν υπάρχει πραγματικότητα ή καθήκον. Δεν υπάρχει τίποτα που να έχει σημασία, τώρα... μόνο τα χρώματα, μόνο το άρωμα.

«Το άρωμα είναι η γλώσσα, μ' αυτό μιλάμε εμείς, παιδί μου. Να θυμάσαι, Έλενα, το άρωμα είναι αλήθεια. Η μόνη που μετράει πραγματικά. Στο άρωμα δεν υπάρχει ψέμα, το άρωμα είναι αυτό που είμαστε, ο πραγματικός μας εαυτός».

Ένας οξύς ήχος διεισδύσε στον λήθαργο της Έλενας, που ανακάθισε απότομα στο κρεβάτι, αλαφιασμένη. Τα τελευταία ίχνη του ονείρου χάθηκαν γρήγορα. Έφερε τα χέρια στο πρόσωπό της, ενώ σιγά σιγά αναγνώριζε τα αντικείμενα και το μέρος όπου βρισκόταν. Το φορτίο των αναμνήσεων την πλάκωσε, ανελέητο.

Ήταν μια στιγμή, μια στιγμή μόνο έξω απ' την πραγματικότητα, έξω απ' τον χρόνο και τον χώρο. Κι έπειτα ακούστηκε πάλι ο ήχος του κινητού.

Κατέβηκε από το κρεβάτι, σκοντάφτοντας πάνω στα σεντόνια που είχαν τυλιχτεί γύρω από τα πόδια της. Γονατισμένη πάνω στις καλογουαλισμένες σανίδες του πατώματος, άρχισε να ψαχουλεύει την τσάντα της, με την καρδιά της να χτυπάει βουβά στο στήθος της.

«Πού είσαι, καταραμένο; Πού στον διάβολο χώθηκες;» μουρμούριζε ενώ το περιεχόμενο της τσάντας χυνόταν στο πάτωμα και κυλούσε εδώ κι εκεί.

Επιτέλους, βρήκε το κινητό και το άνοιξε. Όταν είδε το όνομα στην οθόνη, έκλεισε τα μάτια πιέζοντας τη συσκευή πάνω στα χείλη της, κι αμέσως μετά πάτησε το κουμπί της κλήσης.

«Μόνι», η φωνή της ήταν αλλοιωμένη από τον ύπνο.

«Έλενα! Μα τι κάνεις; Σε περιμένω εδώ και μια ώρα! Δεν μπορώ να το πιστέψω πως ξέχασες το σημερινό μας ραντεβού!»

«Συγγνώμη, έχεις δίκιο... Μόνο που δεν... δεν είναι και πολύ καλή στιγμή».

Έκανε μια παύση και στη συνέχεια αναστέναξε. «Κοίτα, σε πειράζει να το αναβάλουμε; Πραγματικά, σήμερα δεν έχω διάθεση να βγω».

«Τότε φώναξε και κανένα παπά για να σου κάνει την κηδεία! Έτσι μου έρχεται να τηλεφωνήσω στη μητέρα μου και να της τα διηγηθώ όλα».

«Δεν μπορείς, μου έδωσες τον λόγο σου πως δε θα το κάνεις, θυμάσαι;»

«Όχι, δε θυμάμαι. Πρέπει να φταίει ο αέρας της Φλωρεντίας, ο ίδιος που σε έκανε να ξεχάσεις πως είχαμε ραντεβού σήμερα το πρωί».

Η Έλενα κούνησε το κεφάλι. «Θα μου περάσει, Μόνι, μόνο που... χρειάζομαι λίγο χρόνο».

«Εμένα μου λες; Κοίτα, δεν πρόκειται να σ' αφήσω να μιζε-ριάζεις. Δε βελτιώνει στο παραμικρό την κατάσταση. Αυτό που σου χρειάζεται είναι να βγεις λίγο από το σπίτι».

Σιωπή κι ύστερα η Έλενα προσπάθησε και πάλι να φέρει τις αντιρρήσεις της: «Ίσως μian άλλη φορά, εντάξει;»

«Καθόλου εντάξει», απάντησε η Μονίκ. «Σήμερα το βράδυ πετάω για Παρίσι, το ξέρεις πολύ καλά. Τώρα είναι που σε χρειάζομαι, Έλενα! Είχες υποσχεθεί πως θα με συνοδέψεις», διαμαρτυρήθηκε. «Και σίγουρα θα σου κάνει κι εσένα καλό. Τουλάχιστον θα πάψεις να περιφέρεσαι σαν φάντασμα που ψάχνει τον τάφο του. Σου τ' ορκίζομαι, κοντεύεις να με τρελάνεις! Πού είσαι τώρα;»

«Στο σπίτι της γιαγιάς μου».

«*Parfait!** Δεν απέχεις ούτε είκοσι λεπτά από τον σταθμό Λεοπόλντα. Σε περιμένω στην είσοδο», είπε ξερά κι έκλεισε το τηλέφωνο.

Η Έλενα κοίταξε το κινητό, κατόπιν έστρεψε το βλέμμα της στο παράθυρο, απ' όπου μία αχτίδα ήλιου έμπαινε στο δωμάτιο κι έμοιαζε να διαλύεται σε χιλιάδες σπίθες.

Ίσως η Μόνι να είχε δίκιο, ίσως είχε φτάσει η ώρα να ξαναρχίσει να ζει. Το να βγει θα ήταν μια καλή αρχή, εξάλλου με το να μένει κλεισμένη στο σπίτι, τα πράγματα δεν επρόκειτο ν' αλλάξουν.

Όχι πως το ήθελε και η ίδια, ούτε κατά διάνοια. Με τον πόνο που ένιωθε, δε θα της πρόσφερε καμιά χαρά να ξαναμπει σε μια

* Τέλεια. (Σ.τ.Μ.)

σχέση που –τόρα το έβλεπε πια καθαρά– είχε υπάρξει μόνο και μόνο γιατί η ίδια το είχε αποφασίσει. Όχι... αυτό που την πλήγωνε πραγματικά ήταν πως ξαφνικά βρισκόταν με άδεια χέρια. Κανένα σχέδιο, καμιά φιλοδοξία, καμιά σκέψη, καμιά βεβαιότητα. Εκτός από το γεγονός πως η ιστορία της με τον Ματέο είχε τελειώσει, είχε πεθάνει και είχε μπει στον τάφο.

Ναι, αποφάσισε, τελικά δεν ήταν καθόλου κακή ιδέα να βγει με τη Μονίκ.

«Έχεις αντέξει χειρότερα πράγματα, Έλενα», είπε στον εαυτό της καθώς σηκωνόταν και κατευθυνόταν προς το μπάνιο.

Μισή ώρα αργότερα έκανε την είσοδό της στην αυλή του παλιού σταθμού που φιλοξενούσε το *Πίτι αρώματα*, την πιο σημαντική διεθνή εκδήλωση καλλιτεχνικής αρωματοποιίας. Είχε πολύ καιρό να επισκεφθεί εκείνο το μέρος, το βασίλειο των αρωμάτων.

Η Μονίκ πήγε προς το μέρος της, της έσκασε τρία φιλάκια στα μάγουλα και την τράβηξε στο εσωτερικό του κτιρίου. Φορούσε ένα μαύρο μεταξωτό φουστάνι, πολύ απλό, που το είχε συνδυάσει με ένα ζευγάρι κόκκινα μπουτάκια. Ήταν ψηλή και λεπτή, με μια ομορφιά εξωτική. Το παρελθόν της σαν μοντέλο διακρινόταν στο γρήγορο και λικνιστικό βάδισμά της, ενώ για την εξωτική καταγωγή της μιλούσε η επιδερμίδα της που είχε το χρώμα της καραμέλας και οι πλούσιες μαύρες μπουκλες της που έφταναν μέχρι τη μέση της πλάτης της. Το να την πεις ωραία μάλλον την αδικούσε.

Ενώ περπατούσαν η μία δίπλα στην άλλη, η Έλενα κοίταξε τα σανδάλια που φορούσε η ίδια, την τζιν φούστα της και το πουκάμισο με τα ροζ λουλουδάκια και κούνησε μελαγχολικά το κεφάλι.

«Έχω πάρει ήδη τα εισιτήρια, βάλε αυτό», της είπε η Μονίκ δίνοντάς της ένα σήμα.

«Νάρκισσος;» ρώτησε η Έλενα ρίχνοντας μια ματιά στο καρτελάκι.

«*Oui*. Τώρα είσαι η... πώς το λένε, ναι, η βοηθός μου».

Φυσικά, γιατί όχι; Κοιτάζοντάς την, κανένας δε θα σκεφτόταν ποτέ πως είχε καμιά σχέση με τον «Νάρκισσο», ένα από τα πιο σπουδαία παρισινά καταστήματα καλλιτεχνικής αρωματοποιίας. Η Μονίκ δούλευε ήδη ένα χρόνο εκεί και ήταν ενθουσιασμένη με τη θέση της. Το πιο σικ μαγαζί του Παρισιού, όπως έλεγε πάντα.

Σικ, αυτή ήταν η λέξη. Δεν ήταν ένα μέρος όπου η Έλενα θα ένιωθε στο στοιχείο της. Ντυνόταν απλά και δεν ήταν καθόλου σοφιστικέ. Μολονότι ήταν σχεδόν είκοσι έξι χρονών, παρέμενε λεπτή σαν έφηβη και τα μεγάλα πράσινα μάτια της ξεχώριζαν πάνω στην ανοιχτόχρωμη επιδερμίδα της. Τα μακριά ξανθά μαλλιά της τόνιζαν ακόμα περισσότερο τη χλομάδα της. Το δυνατό της σημείο όμως ήταν το στόμα της: ίσως υπερβολικά μεγάλο, όταν όμως αποφάσιζε να χαμογελάσει, γινόταν πανέμορφη.

Δεν είχε ενδιαφερθεί ποτέ ιδιαίτερα για την εμφάνισή της, της άρεσε περισσότερο να είναι πρακτική. Και πίστευε πως στο θέμα αυτό είχε πετύχει έναν καλό συμβιβασμό με τον εαυτό της.

Παρ' όλα αυτά, εκείνη τη στιγμή ένιωθε απόλυτα ανεπαρκής. Η μία δίπλα στην άλλη, αυτή και η Μονίκ, ήταν τα δύο άκρα αντίθετα στο θέμα της φινέτσας και της χάρης. Η φίλη της όμως δε φαινόταν να αντιλαμβάνεται αυτές τις λεπτομέρειες, περπατούσε στο πλευρό της δείχνοντάς της πότε αυτό και πότε εκείνο το σταντ, κατακλύζοντάς τη με ερωτήσεις κι ακούγοντας προσεκτικά τις απαντήσεις της.

Η Έλενα κοίταξε και πάλι γύρω της και με μια δόση ανακούφισης πρόσεξε κι άλλους ντυμένους ανεπίσημα. Παίρνοντας θάρρος, ίσιωσε τους ώμους και το κεφάλι. Στο κάτω κάτω, αυτό που μετρούσε σε τελευταία ανάλυση ήταν το όλο στήσιμο, έτσι δεν είναι;

Είχαν μόλις μπει στην κεντρική αίθουσα, όταν η Μονίκ σταμάτησε απότομα, έκλεισε τα μάτια κι ανάσανε βαθιά.

«Αυτό το άρωμα έχει ψυχή, Έλενα», ψιθύρισε, «κι εγώ ετούτη την ψυχή τη θέλω. Τη νιώθεις;»

Φυσικά και την ένιωθε. Όλοι την ένιωθαν. Κολυμπούσαν μέ-

σα της, ακολουθούσαν τα ίχνη της, βυθισμένος ο καθένας σε μια ιδιαίτερη μυρωδιά, αυτήν που περισσότερο απ' όλες τις άλλες διέγειρε εκείνο το πανάρχαιο κομμάτι του εαυτού του, την ανάμνηση της μητέρας. Ήταν συναισθήματα αποσταγμένα, ένα συμπίκνωμα δράσης και σκέψης μαζί. Ανακαλούσαν το παρελθόν με τρόπο ζωντανό και άμεσο, σχεδόν απρόσβλητο στο ανελέητο πέραςμα του χρόνου.

Ενώ η Μονίκ κυκλοφορούσε ανάμεσα στα διάφορα σταντ που τα χώριζαν διάφανοι τοίχοι, η Έλενα την παρατηρούσε σιωπηλή. Τριγύρω τους τα αρώματα ήταν έντονα και διαπεραστικά. Σύντομα, χωρίς να το θέλει, άρχισε να αφήνεται σιγά σιγά στο αγκάλιασμά τους, να τα αναλύει ένα προς ένα, προσπαθώντας να μαντέψει από πόσα και ποια υλικά είχαν φτιαχτεί. Ήταν κάτι που είχε κάμποσα χρόνια να κάνει, μάλιστα εδώ και πολύ καιρό είχε αποφύγει σχολαστικά να ανακατευτεί με οτιδήποτε αποτελούσε μέρος του κόσμου του παρελθόντος της. Τώρα όμως, ο πειρασμός να τα ταυτοποιήσει έγινε ξαφνικά πανίσχυρος. Το σκέφτηκε για λίγο κι αποφάσισε να ακολουθήσει αυτό το ξαφνικό της ενδιαφέρον. Άρχισε να επεξεργάζεται νοερά τα μείγματα, έφτανε στην οσφρητική τους πυραμίδα, την ανέλυε και στη συνέχεια την έβαζε στην άκρη για να περάσει αμέσως στην επόμενη. Κι έπιασε τον εαυτό της να χαμογελάει.

Η Μονίκ σταμάτησε μπροστά σε μια σύνθεση από τριαντάφυλλα. Η Έλενα πλησίασε χωρίς να μπορεί να πάρει το βλέμμα της από εκείνα τα πέταλα με τις μοναδικές αποχρώσεις. Είχε βρει την πηγή του πόνου και της χαράς της: τα εκατόφυλλα τριαντάφυλλα της Γκρας. Όταν ήταν μικρή, η δουλειά της μητέρας της Σουζάνας την είχε κάνει να ταξιδέψει σ' όλο τον κόσμο, όμως η μικρή γαλλική πόλη είχε γίνει θεμελιώδης σταθμός σ' εκείνη την ατέλειωτη περιπλάνηση. Γύριζαν και ξαναγύριζαν στο ίδιο μέρος. Η Γκρας έκλεινε πάντα μέσα της την ίδια την ουσία της παράδοσης της αρωματοποιίας.

Η Έλενα είχε μεγαλώσει στην πόλη σύμβολο του αρώματος, στα εργαστήρια όπου γινόταν η απόσταξη των φυσικών αρωμάτων, σε μικρά μαγαζάκια που είχαν ανοίξει πριν από αιώνες ή στα υπερσύγχρονα συγκροτήματα όπου η Σουζάνα Ροσίνι δούλευε συχνά. Ανεξάρτητα από το μέγεθος, σε όλα κυριαρχούσε ένα μείγμα από μυρωδιές, λεπτό ή διαπεραστικό, ανάλογα με τη φάση κατεργασίας της στιγμής. Την άνοιξη, η μικρή πόλη μεταμορφωνόταν. Χρώματα κι αρώματα παντού. Το καθένα σήμαινε κάτι και όλα ήταν χαραγμένα ανεξίτηλα στη μνήμη της.

Τα τριαντάφυλλα για κείνην ήταν το σύμβολο.

Άπλωσε το χέρι και τα χάιδεψε. Ήταν ακριβώς όπως τα θυμόταν, με τα μεταξένια τους πέταλα και το λεπτό, εντυπωσιακό τους άρωμα.

«Είναι υπέροχα». Η φωνή της Μονίκ συνοδευόταν από έναν τόνο σεβασμού.

Η Έλενα βρέθηκε να γλιστράει στο παρελθόν.

Ήταν μικρό κοριτσάκι και μπροστά της απλώνονταν τα απέραντα λιβάδια με τα εκατόφυλλα τριαντάφυλλα που περιέβαλλαν την Γκρας. Παντού πράσινο και μετά μπουμπούκια με χρώμα φιλντισένιο, ρόδινο απαλό, ρόδινο βαθύ, σχεδόν βιολετί. Το άρωμα που αναδινόταν από τα λουλούδια ήταν τόσο έντονο, που την τύλιγε ολοκληρωτικά.

Η μητέρα της της είχε αφήσει το χέρι και είχε μπει μόνη της στον ροδόνα. Είχε σταματήσει σχεδόν στο κέντρο, τα δάχτυλά της ανάμεσα στα πέταλα, το βλέμμα απόμακρο, όπως κι εκείνο το αδιόρατο χαμόγελό της. Έπειτα είχε έρθει ένας άνδρας, την είχε πλησιάσει και αφού κοιτάχτηκαν για ένα δευτερόλεπτο, της είχε χαϊδέψει το πρόσωπο. Η Σουζάνα έριξε τότε τα μπράτσα της γύρω από τον λαιμό του κι αφέθηκε στο φιλί του. Όταν επιτέλους γύρισε πάλι προς το κοριτσάκι κάνοντάς του νεύμα να

πλησιάζει, το χαμόγελο του άνδρα χάθηκε, κι έγινε μορφασμός.

Τρομαγμένη, η Έλενα το είχε βάλει στα πόδια.

Αυτή ήταν η πρώτη φορά που είχε δει τον Μορίς Βιντάλ, τον άνδρα που θα γινόταν πατριός της.

«Τον Σεπτέμβριο το άρωμα είναι διαφορετικό. Είναι πιο συμπαγές και κουβαλάει μαζί του τη μυρωδιά του ήλιου και της θάλασσας».

«Του ήλιου; Τι άρωμα έχει ο ήλιος, Έλενα;»

Έκλεισε για μια στιγμή τα μάτια, ψάχνοντας τις σωστές λέξεις.

«Είναι απέραντο, ζεστό, απαλό. Είναι σαν μια φωλιά, σαν μια φιλόξενη κούνια. Τρυπώνει μέσα σου, αφήνοντάς σου συγχρόνως την πιο μεγάλη ελευθερία. Ο ήλιος συνοδεύει τα αρώματα. Πάρε για παράδειγμα το γιασεμί, το ξημέρωμα το άρωμά του είναι πιο έντονο, διαφορετικό από το απαλό μεσημεριάτικο άρωμα, όμως μετά το σούρουπο, όταν ο ήλιος δεν είναι πια παρά μία ανάμνηση, το λουλούδι αποπνέει την πραγματική του ψυχή. Δεν μπορείς να το μπερδέψεις με κάτι άλλο, είναι αδύνατον».

Η Μονίκ σούφρωσε το μέτωπο, παρατηρώντας τη με προσοχή.

«Εκπληκτικός αυτός ο ορισμός... Είχα πάρα πολύ καιρό να σ' ακούσω να μιλάς έτσι για ένα άρωμα».

Μια αίσθηση ανησυχίας απλώθηκε στο σώμα της Έλενας, που ένιωσε και πάλι ευάλωτη. Η φαντασία της είχε παραμερίσει τη λογική της. Είχε αφεθεί να τη παρασύρουν οι αναμνήσεις και τα συναισθήματα. Άλλο πράγμα να παίζεις με ένα άρωμα κι άλλο να αφήνεις να σε κυριεύει. Έπρεπε να το θυμάται καλά, έπρεπε να είναι προσεκτική.

«Ας φύγουμε από δω, Μόνι, έλα», είπε και κατευθύνθηκε βιαστικά προς τις μεγάλες, ανοιχτές τζαμαρίες.

Ένας ίλιγγος την ανάγκασε να κοντοσταθεί. Τι της συνέβαινε; Να έφταιγαν άραγε τα αρώματα;

Μέχρι τώρα είχε καταφέρει να τα κρατήσει παράμερα. Είχε μάθει από πολύ νωρίς να τα αγνοεί και να τους δίνει ένα δευτερεύοντα ρόλο. Από τότε που ήταν δώδεκα χρονών, αυτή αποφάσιζε πάντα πώς και πότε θα τους έδινε σημασία. Τα είχε αγαπήσει, τα είχε φοβηθεί και στο τέλος τους είχε επιβληθεί.

Αντίθετα, εκείνο το πρωί συνειδητοποίησε πως τα ίδια τα αρώματα πήραν επιτέλους το πάνω χέρι, γυρίζοντάς την πίσω, αναγκάζοντάς τη να θυμηθεί, να δει πράγματα που δεν ήθελε να δει. Τη γέμιζαν αισθήματα, ήταν λόγια που της ψιθύριζαν την πραγματική της φύση, έννοιες που δεν ήθελε να συλλάβει. Ήταν όπως τότε, όταν από κοριτσάκι το άρωμα κυλούσε μέσα της κι εκείνη είχε πιστέψει πως ήταν φίλος της.

«Είσαι καλά, Έλενα; Η έκφρασή σου με τρομάζει Δεν πιστεύω να σκέφτεσαι ακόμα τον Ματέο, έτσι δεν είναι;» Η Μονίκ την έπιασε από το μπράτσο αναγκάζοντάς τη να σταματήσει.

Η Έλενα προσπάθησε να ξαναβρεί τον έλεγχο της. Άρχισε να παρατηρεί τους ψηλούς πέτρινους τοίχους, ακολούθησε το περιγράμματά τους, σταματώντας πάνω στα ασάλινα δοκάρια. Το παλιό και το νέο. Ένα πάντρεμα που θα μπορούσε να φανεί αντιφατικό, αλλά που αντιθέτως διέθετε γοητεία και χαρακτήρα.

«Και σταμάτα να κοιτάς τους τοίχους, δεν πρόκειται να σ' αφήσω στην ησυχία σου αν δε μου απαντήσεις!»

Η Έλενα κοίταξε τη Μονίκ, κατόπιν κούνησε το κεφάλι και γέλασε, φέρνοντας τα χέρια στο πρόσωπό της. «Σου έχει πει κανείς ποτέ πως μοιάζεις με μαντρόσκυλο;»

Η κοπέλα σήκωσε τους ώμους. «Ουί». Χτύπησε απαλά με το δάχτυλο το κάτω χέιλος της. «Το αποκαλούν χαρακτήρα, γλυκιά μου. Εξήγησέ μου λοιπόν τι σ' έπιασε σήμερα, μου φαίνεται πιο παράξενη απ' ό,τι συνήθως».

Ένας αναστεναγμός έδιωξε ένα μέρος από την ένταση ανάμεσα στις δυο τους.

«Είναι τα αρώματα... σήμερα δεν μπορώ να τα υποφέρω».

Η Μονίκ, άναυδη, ξέσπασε στα γέλια. «Κάνεις πλάκα, έτσι δεν είναι;»

Όμως η Έλενα δε χαμογελούσε πια και τα μάτια της ήταν υγρά και κουρασμένα.

«Άκουσέ με», της είπε η Μονίκ παίρνοντας βαθιά αναπνοή και κουνώντας το δάχτυλο. «Χρειάζομαι την αυθεντία σου. Μου χρειάζεται μια *μύτη** ή κάτι τέτοιο. Αν γυρίσω στο Παρίσι χωρίς μια δημιουργία πραγματικά πρωτότυπη, τότε ο Ζακ... τα πράγματα μεταξύ μας δεν είναι πια όπως παλιά, Έλενα. Θέλω να του κάνω έκπληξη, θέλω να κερδίσω τον σεβασμό του».

«Δεν είμαι μύτη, Μονίκ», αναφώνησε προσπαθώντας να ελέγξει την αίσθηση ναυτίας που της ξανανέβαινε από το στομάχι.

Η φίλη της έσφιξε τα χείλη. «Όχι, είσαι κάτι πολύ περισσότερο. Δεν περιορίζεσαι στο να μυρίζεις ένα άρωμα, μπορείς και βλέπεις μέσα από αυτό. Το άρωμα δεν έχει μυστικά από σένα».

«Και νομίζεις πως αυτό είναι προτέρημα;» αναφώνησε πικρά η Έλενα. Τα λόγια βγήκαν από το στόμα της πριν μπορέσει να τα σταματήσει, πριν μπορέσει να τα συμμαζέψει και να τα κρύψει. Μύτη ή κάτι λιγότερο από αυτό, η Έλενα δεν ήθελε η όσφρηση να διαφεντεύει τη ζωή της. Της είχε ήδη κλέψει την παιδική της ηλικία και είχε αποφασίσει πως δε σκόπευε να της παραχωρήσει τίποτα περισσότερο.

Λογική, να τι της χρειαζόταν. Έπρεπε να σκεφτεί, να αντιδράσει.

Στα μάτια της Μονίκ υπήρχε απελπισία ανάμεικτη με υπομονή. «Ναι, ίσως να ήταν ακόμα κι αν ήσουν βοσκοπούλα: θα ήσουν σε θέση να μυριστείς την αλεπού. Αλλά το δεδομένο είναι πως είσαι αρωματοποιός, και μάλιστα υπερβολικά καλή. Και ξέρεις τόσο κα-

* Επαγγελματίες που έχουν ιδιαίτερες ικανότητες όσφρησης, απομνημονεύουν χιλιάδες μυρωδιές και κατέχουν σημαντικές γνώσεις πάνω στην τέχνη του αρώματος. (Σ.τ.Μ.)

λά τα αρώματα, ώστε μπορείς να μου υποδείξεις κάτι μοναδικό, μια σύνθεση που να κάνει το αφεντικό μου να προβληματιστεί, να του αποκαλύψει μια καινούργια τάση. Κάτι που να μπορεί να το προσθέσει στην παραγωγή του “Νάρκισσου”. Δεν κάνω πλάκα. Πραγματικά σε χρειάζομαι. Βοήθησέ με».

Η Έλενα έριξε μια ματιά τριγύρω. Πίσω της ένα απαλό αεράκι κουβαλούσε το άρωμα της Φλωρεντίας, μύριζε κεραμίδα ψημένα στον ήλιο, όνειρα και παράδοση, χαμηλόφωνους έρωτες κι ελπίδα.

Ανοιγόκλεισε τα βλέφαρά της, πήρε βαθιά ανάσα κι ύστερα χαμογέλασε.

Ποτέ της δεν είχε καταφέρει να της αντισταθεί. Η φίλη της της έδινε διαταγές από την εποχή ακόμα που μικρούλες έκαναν αγώνα για πρώτη φορά, τρέχοντας και τσαλαβουτώντας στα νερά των καναλιών της εξοχής, μέχρι που έπεσαν η μία πάνω στην άλλη.

Έτσι είχαν γνωριστεί, μέσα στους θάμνους της άγριας μέντας, λίγο πιο πέρα απ’ τους εργάτες που μάζευαν τα λουλούδια. Κι από τότε έμειναν για πάντα φίλες.

Η Μονίκ την είχε πάει στο σπίτι της. Η Γιασμίν, η Αιγύπτια μητέρα της, τους είχε βάλει τις φωνές, τις είχε στεγνώσει, τις είχε αγκαλιάσει και στη συνέχεια, μπροστά σε ένα φλιτζάνι τσάι με πιπερόριζα κι ένα πιάτο με μπισκότα, τους είχε μιλήσει για τις παγίδες που έκρυβαν εκείνα τα κανάλια. Συχνάζοντας στο σπίτι της Μονίκ, η Έλενα είχε ανακαλύψει τι σημαίνει να έχεις μια πραγματική οικογένεια. Η φίλη της της είχε χαρίσει απεριόριστη πρόσβαση σ’ εκείνη τη μητρική ζεστασιά και σ’ εκείνη την ηρεμία την οποία απέπνεε η Γιασμίν. Είχε καταφέρει να την κάνει να νιώσει σαν να ήταν μέλος της οικογένειας, σαν αδελφή.

«Λοιπόν, θα με βοηθήσεις;»

«Ειλικρινά, δεν καταλαβαίνω σε τι θα μπορούσα να σου φανώ χρήσιμη. Ξέρεις πολύ καλά κάθε βήμα της παρασκευής ενός αρώματος κι έχεις μάλιστα φτιάξει κάποια καταπληκτικά».

Η Μονίκ έσφιξε τα χείλη. «Έλα τώρα, Έλενα, ξέρουμε και οι δύο πως τα αρώματά μου είναι απλοϊκά, ικανοποιητικά και δημοφιλή. Το καλύτερο ήταν μόλις διακριτικό. Εσύ, αντίθετα, είσαι σαν ζωγράφος που επιμένει να ζωγραφίζει με τις λέξεις. Στο τέλος πετάνε όλες μακριά και δε μένει μπροστά σου παρά ένα άδειο τελάρο. Όμως το έργο σου έχει καρφωθεί στο μυαλό εκείνου που είχε την υπομονή να ακούσει αυτά που είχες να διηγηθείς. Αυτό κάνω κι εγώ. Κανένας απ' όσους ξέρω δε διαθέτει τις δικές σου ικανότητες και τη δική σου ιδιοφυΐα».

«Μα τι λες τώρα! Μια ιδιοφυΐα που δεν μπορεί καλά καλά να καλύψει τα έξοδά της...»

«Μην αρχίζεις πάλι με την παλιά ιστορία του μαγαζιού της γιαγιάς σου», τη διέκοψε η Μονίκ. «Έκλεισες το εργαστήριο γιατί είσαι το πιο πεισματάρικο άτομο που γνωρίζω. Όσο για το μαγαζί, αν είχες δώσει σημασία στο ένστικτό σου, αντί να εφαρμόζεις τους απαρχαιωμένους κανόνες της Λουτσία, τα πράγματα θα είχαν εξελιχτεί διαφορετικά και το ξέρεις πολύ καλά. Τα έχουμε πει αυτά. Δεν καταλαβαίνω καν πώς μπόρεσες να αφήσεις να πάρει το πάνω χέρι ακόμα κι αυτός ο βλάκας ο Ματέο και να δώσεις σημασία στις ανοησίες του. Ο τύπος το πολύ πολύ να μπορούσε να σου μάθει πώς να στρώνεις ένα τραπέζι». Ξεφύσηξε και στη συνέχεια έριξε μια ματιά γύρω, νευρική και ενοχλημένη. Αμέσως μετά, αναζήτησε πάλι το βλέμμα της φίλης της. «Δεν αποφάσισες ποτέ τίποτα σχετικά με τη διεύθυνση του μαγαζιού, απλώς την αποδέχτηκες, αυτό είναι όλο. Το ξέρεις πως μου αρέσει να μιλάω έξω από τα δόντια, Έλενα. Είσαι μύτη, είτε το θέλεις είτε όχι. Και τα αρώματα που έφτιαξες για μένα και τη μητέρα μου ήταν πραγματικά μοναδικά. Και συνεχίζουν να είναι. Κι αυτό είναι που θέλει ο κόσμος: ένα άρωμα τελείως ιδιαίτερο».

«Ξέρεις ό,τι ξέρω κι εγώ», απάντησε η Έλενα πεισματάρικα. «Κάναμε τις ίδιες σπουδές, έχουμε την ίδια εκπαίδευση». Στάθηκε μπροστά σε ένα μεταλλικό βάθρο, πάνω στο οποίο ήταν το-

ποθετημένα μια σειρά από μπουκαλάκια διαφορετικού μεγέθους. Το κρύσταλλο έμοιαζε να ζωντανεύει κάτω από το ψυχρό φως που γλιστρούσε πάνω στις αυστηρές γραμμές.

«Μπορεί, όμως εγώ δε μεγάλωσα μέσα σ' ένα μαγαζί με αρωματικά φυτά. Δεν κατάγομαι από γενιές και γενιές αρωματοποιών. Κι αυτό είναι που κάνει όλη τη διαφορά».

Ναι, αυτή ήταν η διαφορά μεταξύ τους.

Η Μονίκ είχε ζήσει μια παιδική ηλικία φυσιολογική: γονείς παρόντες, ένας αδελφός, δυο αδελφές, σχολείο, σπίτι, πανεπιστήμιο, αρωμαθωμένοι και, τέλος, μια δουλειά που της άρεσε. Είχε μπορέσει να διαλέξει.

Το ίδιο και η Έλενα, κατά κάποια έννοια. Είχε διαλέξει τον εύκολο δρόμο, τον δρόμο της υπακοής. Είχε κάνει ό,τι της είχε ζητήσει η γιαγιά της, μέσα στα πλαίσια του ανεκτού. Είχε σπουδάσει αρωματοποιία και την είχε ασκήσει με επιμέλεια. Όμως, σιωπηλά, είχε αρχίσει να υποβόσκει η έχθρα για το άρωμα. Κι αυτή τη δυσφορία είχε καταλήξει να την καλλιεργήσει όπως κάνει κανείς με τις μεγάλες απογοητεύσεις. Με αφοσίωση. Αποδίδοντας της την ευθύνη για όλα της τα προβλήματα.

«Ξέρεις ποια ήταν τα τελευταία λόγια της γιαγιάς μου;» Περιμένε μια στιγμή, κατόπιν, παίρνοντας θάρρος από τη σιωπή της φίλης της, συνέχισε: *«Ακολούθα το μονοπάτι, μην εγκαταλείψεις το άρωμα».*

«Η Λουτσία στα τελευταία της δεν ήταν καλά», απάντησε η Μονίκ.

Τα χείλη της Έλενας σχημάτισαν ένα ανεπαίσθητο χαμόγελο. «Όσο κι αν η αρρώστια της ήταν καταστροφική, μέχρι το τέλος διατήρησε τη διαύγειά της. Μη φανταστείς ποτέ πως είπε ή έκανε κάτι που δεν το είχε σχεδιάσει. Η δική της ήταν πραγματική εμμονή. Η ίδια που χαρακτήριζε και όλες τις άλλες πριν από εκείνη, συμπεριλαμβανομένης της μητέρας μου. Έβαζαν πάντα τα αρώματα πάνω απ' όλα». Έκανε μια παύση, κατόπιν αναζήτη-

σε το χέρι της φίλης της και το έσφιξε. «Έκλεισα το μαγαζί γιατί ήθελα μια ζωή φυσιολογική, ωράρια κανονικά, έναν άνδρα ν' αγαπήσω και που να μ' αγαπήσει κι αυτός με τη σειρά του και παιδιά».

«Το ένα δε θα απέκλειε το άλλο... από σένα εξαρτιόταν να φροντίσεις ώστε τα πράγματα να εξελιχθούν μ' αυτόν τον τρόπο, *n'est-ce-pas**;»

Όχι!

Η απάντηση ήρθε σαν έκρηξη μέσα της. Το άρωμα δεν ήταν έτσι, ήταν άραγε δυνατόν να μην το καταλαβαίνει ούτε καν η Μονίκα; Το άρωμα ήταν όλα ή τίποτα.

Κι εκείνη το μισούσε. Το μισούσε γιατί δεν μπορούσε να μην το αγαπάει.

Κι ύστερα είχε πάρει την απόφασή της.

Το άρωμα δεν ήταν συμβατό με τη ζωή που είχε διαλέξει να ζήσει μαζί με τον Ματέο. Γι' αυτό είχε κλείσει το μαγαζί. Το άρωμα στο τέλος θα την αρρώσταινε, όπως είχε κάνει ήδη με τις άλλες γυναίκες της οικογένειας, βάζοντας σε κίνδυνο τα σχέδιά της για το μέλλον. Αυτός ο φόβος ήταν που την είχε κάνει να απομακρυνθεί οριστικά.

«Εγώ όμως δεν ήθελα να το διακινδυνέψω», απάντησε.

Όχι, δεν ήθελε να το διακινδυνέψει. Δεν ήθελε να υποκύψει. Δεν ήθελε καν να το σκεφτεί.

«Δε νομίζω πως το ότι απαρνήθηκες αυτό που είσαι σ' έκανε ευτυχισμένη».

Η Έλενα χλόμιασε. «...αυτό που είμαι;» Κούνησε αργά το κεφάλι. «Όχι, κάνεις λάθος», μουρμούρισε.

«Σκέψου το, Έλενα... Κλείνοντας το μαγαζί και πηγαίνοντας να ζήσεις με τον Ματέο, ήσουν πραγματικά ευτυχισμένη; Απαρνήθηκες όλα όσα ξέρεις και όσα αποτελούν μέρος του είναι σου για να κυνηγήσεις μια ιδέα, κάτι που νόμιζες πως θα μπορούσε

* Έτσι δεν είναι; (Σ.τ.Μ.)

να σε ικανοποιήσει. Αντίθετα, πέρασες από το ένα άκρο στο άλλο... Αυτή ήταν η ζωή που ήθελες;»

Όχι, βέβαια. Ήταν όμως καλύτερα από το να μείνει και να κοιτάζει, έτσι δεν είναι;

«Το δοκίμασα. Το πίστεψα και το δοκίμασα!» αναφώνησε.

Η Μονίκ την κοίταξε. Έσφιξε τα χείλη, μετά χαμογέλασε. «Δε σε ρώτησα αυτό. Δεν πειράζει όμως, ας αφήσουμε τώρα αυτές τις θλιβερές συζητήσεις κι ας συγκεντρωθούμε στο τι πρέπει να κάνουμε, γιατί τελικά θα με βοηθήσεις να βρω το άρωμα για τον “Νάρκισσο”, έτσι δεν είναι;»

«Ναι, φυσικά...» Κούνησε μηχανικά το κεφάλι. Όμως τα όσα της είχε πει η Μονίκ συνέχιζαν να αντηχούν στο μυαλό της.

Είχε πράγματι απαρνηθεί αυτό που ήταν;

Η Έλενα δεν εμπιστεύεται κανέναν. Δεν αισθάνεται σίγουρη για τίποτα και δεν πιστεύει πια στον έρωτα. Μόνον όταν δημιουργεί τα αρώματα καταφέρνει να ξεφύγει από τις ανασφάλειές της. Μόνον όταν τυλίγεται από τα αρώματα των λουλουδιών, των μυρωδικών και των μπαχαρικών ξέρει πώς να νικήσει τους φόβους της. Για κείνη, τα αρώματα είναι το μονοπάτι προς την καρδιά των ανθρώπων. Αποκαλύπτουν μύχιες σκέψεις κι επιθυμίες: η ίρις δίνει πίστη κι η μιμόζα ευτυχία· η βανίλια προστατεύει και το αμμόχορτο δίνει δύναμη να συνεχίζεις.

Από την αρχή, από τότε που έφυγε η μητέρα της, η Έλενα έμαθε να είναι γενναία. Τώρα είναι είκοσι έξι χρόνων και η μοίρα συνεχίζει να τη δοκιμάζει, αλλά το χάρισμά της της δείχνει το μονοπάτι που πρέπει να ακολουθήσει. Είναι ένα μονοπάτι που θα την οδηγήσει στο Παρίσι και σε ένα από τα μεγαλύτερα καταστήματα της πόλης, εκεί όπου τα αρώματα φτιάχνονται ακόμα σύμφωνα με την αρχαία τέχνη των αρωματοποιών.

Μέσα σε λίγο διάστημα, οι δημιουργίες της Έλενας θα κερδίσουν τους πάντες, αφού έχει τη μοναδική ιδιότητα να αντιλαμβάνεται και να ικανοποιεί επιθυμίες. Ωστόσο, δεν έχει καταφέρει ακόμα να δημιουργήσει το εκχύλισμα που θα της δώσει το δώρο της συγχώρεσης και της συμφιλίωσης με το παρελθόν.

Ένας άνδρας κρατάει το κλειδί της καρδιάς της: ο Κάιλ. Μόνο εκείνος μπορεί να επουλώσει τις πληγές της, μια και καταλαβαίνει πόσο εύθραστο είναι ένα λουλούδι και ξέρει πώς να το προστατεύσει και να το αγαπήσει. Γιατί, κάτω από τη ζεστασιά του ήλιου, ακόμα κι ο πιο αδύναμος σπόρος βρίσκει τη δύναμη να ανθίσει.

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr

ISBN 978-618-01-1025-8

ΚΩΔ. ΜΗΧΣΗΣ: 15862

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η